

TÜRKİYE'DE GÜVENLİK VE İSTİHBARAT KURGUSUNUN TEMEL SORUNLARI

Yrd. Doç. Dr. Sait YILMAZ

21. yüzyılın ilk çeyreği bu yüzyıla yön verecek uluslararası ilişkiler alanında çok önemli gelişmelerin evrimde olduğu bir dönemi temsil etmektedir. Jeopolitik olarak Orta Doğu'daki durum artık önemli kırılma noktalarına gelmiş ve çanlar kâğıttan kaleler gibi yıkılmaya hazır bölge ülkeleri ve Türkiye için çalmaktadır. Türkiye ile İsrail arasındaki son kriz iki ülke arasındaki 60 yıllık istihbarat ortaklığını sona erdirdi. Türkiye, sadece güçlü bir müttefikini kaybetmedi, etkili bir düşman da kazanmış oldu. Irak'ın kuzeyinde yürüttüğümüz ince diplomasi (!) ile Batının Kürdistan projesi hayata geçmeye devam ediyor. Kanada'nın Heritage Oil şirketi ile Türk Genel Enerji, Irak'ın kuzeyinde yeni petrol ihaleleri için ittifak kurdular. Umudunu petrol gelirlerine bağlayan Kürt Yönetimi, gelirin %17'sini alarak Kürdistan projesinde ilerlerken, Türkiye de bu projeye katkıda bulunacaktır. Kürdistan karşılığı PKK kartı ile aldatılan Türkiye'nin çıkarları Irak'ın kuzeyinde PKK'ya indirgenmişken, TSK'nın bölgeye girmemesi için de istihbarat desteği yalanı uydurulmuştur.

İçerideki etki ajanları ile kuşatılmış ve gündemi karartılmış Türkiye, ne kötürüm kalan istihbaratını ne de deforme edilen ulusal güvenlik yapılanmasını yeniden onaracak vizyona ve dinamizme sahiptir. 'Demokrasi' ve 'sivil toplum' masalı Türkiye'yi bölmek, kendi gizli gündemlerini uygulamak ve yabancıların dediklerini dayatmak isteyenlerin ana temasıdır. Güçlü ve dış etkilere dayanıklı bir güvenlik kurgusu için öncelikle ve en az ABD, İngiltere ve Almanya'daki kadar güçlü bir devlet yapılanmasına ihtiyacı vardır. Bu kapsamda, güvenlik ve istihbarat fonksiyonları ile ilgili devletin yapısal değişikliklere gereksinimi bulunmaktadır. Türkiye'nin temel istihbarat sorunlarının başında; MİT ve EGM istihbaratının siyasallaşması, uzaya dayalı sistemler ve ekonomik istihbarat alanında boşluk, iç ve dış istihbaratın ayrılma gereği, dış istihbaratın büyük ölçüde yetersizliği, askeri istihbarat alanında önemli eksiklikler, MGK Genel Sekreterliği içindeki istihbaratın koordinasyonu, psikolojik savaş ve örtülü operasyon kurgusunun yok edilmesi gelmektedir.

Söz konusu zafiyetlerin giderilmesi için yapılması gerekenlerin başında MGK Genel Sekreterliği'nin, Türkiye'nin iç ve dış güvenlik ortamının şekillendirilmesinde meşru çatıyı oluşturacak şekilde güçlendirilmesi gelmektedir. MGK Genel Sekreterliği bünyesinde yumuşak güç unsurlarımızın kurgulanması yanında, ülkedeki tüm istihbarat faaliyetlerinin koordinasyonundan sorumlu olacak -ABD'deki Ulusal İstihbarat Direktörü örneği bir 'Ulusal İstihbarat Başkanlığı' kurulmalıdır. Ekonomik istihbarat için bu alanda geniş kadroya sahip bir devlet üniversitesi bünyesinde eğitim ve analiz yetenekleri geliştirilmelidir.

MİT; dış ve iç istihbarat olarak ikiye ayrılmalı, MİT yasası değiştirilerek, görevleri (istihbarat üretimi, propaganda, örtülü operasyonlar, karşı istihbarat) ile ilgili meşruiyeti sağlayacak hukuksal boşluklar doldurulmalı, gizlilik prensibine azami riayet edecek şekilde gerekli hukuki ve yasama denetimi sağlanmalıdır. MİT bütçesi özerk hale getirilmelidir. MİT personel mevcudu asgari üç kat artırılarak 15.000'e ve yurt dışı personel oranı bugünkü % 7-8'den en az % 50'e çıkarılmalıdır. Personelin eğitim kalitesinin artırılması için MİT Akademisi kurulmalı ve bu alanda diğer üniversite ve eğitim kurumları ile işbirliği yapılmalıdır.

İç ve dış kaynaklı bozucu, bölücü ve dezenformatif oluşumların önüne geçilmesi, etki ajanları ile mücadele edilmesi, iç güvenliğe yönelik tehditlerin cari olarak takip edilmesi için - Almanya'daki Anayasayı Koruma Başkanlığınca alınan tedbirlere benzer, gerekli hukuki düzenlemeler yapılmalıdır. EGM'nin siyasal iktidardan etkilenmemesi amacı ile üst düzey tayinlerin TSK'ya benzer şekilde "Polis Şurası" tarafından yapılması için gerekli yasal düzenlemeler yapılmalıdır. Siyasi iktidarların kendi özel amaçları doğrultusunda gayri-resmi yapılar oluşturmasının önüne geçmek, bu tür yapıları araştırmak ve yargıya taşımak üzere Adalet Bakanlığı'ndan bağımsız bir "Savcılar Kurulu" oluşturulmalı ve "Hâkimler ve Savcılar Kurulu"ndaki bakan ve müsteşarın oy hakkı kaldırılmalıdır.

Türkiye genelinde uzay istihbaratı Silahlı Kuvvetler çatısı altında yapılandırılmalıdır. Silahlı Kuvvetlerin kendi ihtiyacı olan özellikle dış istihbarat ihtiyacını karşılamaya yönelik istihbaratı toplayacak ve analiz edecek, Genelkurmay İstihbarat Başkanlığı'na bağlı -ABD'deki DIA benzeri, 'TSK İstihbarat Komutanlığı' kurulmalıdır. Silahlar Kuvvetler dışında güvenlik ortamının şekillendirilmesinde zorlayıcı niteliği olan örtülü ve açık güç unsurlarının geliştirilmesi ve özellikle örtülü operasyon kabiliyetleri için ABD ve İngiltere'deki benzer uygulamalar paralelinde (Sivil) Özel Askeri Şirketler'in kurulması teşvik edilmelidir. Bu kapsamda Silahlı Kuvvetler hazırlanacak harekât konseptine uygun olarak gerekli yasal düzenlemeler yapılmalı, kuruluşları ve faaliyet alanları ile ilgili gerekli düzenlemelere yer verilmelidir.

07.06.2010